

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART HALJALA VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	HALJALA VALD
TEEKAARDI KOOSTAJAD	Lea Mägi (põhitäitja), Janika Merisalu (taastuvenergeetika osa)
TOIMETAJAD	Viktoria Voronova, Margit Kull
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ARENGU INDIKAATORID	9

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Alljärgnevalt on loetletud mõningaid probleeme, mida võiks lahendada ringmajanduse abil:

- Rannaaladel pakendite konteinerite kasutamine on ebasihipärane, kuna nendesse pannakse asju, mida sinna ei kuulu.
- Jäätmekäitlusloa puudumise tõttu ei saa ettevõtted taaskasutada nn sekundaarset tooret (näiteks: purustatud betoon, kasutatud telefonid, plastik jm).
- Toitlustusasutused, mis töötavad suveperioodil, ei kasuta võimalust anda ära pakendeid.
- Pakendikonteinerite hooajaline tühjendussagedus suvituspiirkondades ei ole piisav.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- ringmajandusalane teavitustegevus
- nõustamine ja suunamine, et pakendid jõuaksid ringlusse

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- ringmajanduslikud koostöövõimalused erinevate sektorite ja KOV-i vahel

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Haljala vallas on loodud kahele olemasolevale jäätmejaamale ringlusesse minevate jäätmete liigiti vastuvõtmise võimalus.
- Valla territooriumil on pakendikonteinerid koostöös Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsiooni ja Eesti Pakendiringlusega.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

- keskkonnahoidlike riigihangete rakendamine vastavalt muudatustele seadusandluses
- maakondliku hankekompetentsi tekitamine, sh hankespetsialisti ametikoht
- KOV-ide ühishanked

Ringmajandusalane teavitustegevus

- järjepidevalt teavitada elanikke ringmajanduse vajalikkusest ja võimalustest, mis on loodud

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega - ettevõtted peavad ise esitama jäätme aruandeid

Ringmajanduslikud koostöövõimalused erinevate sektorite ja KOV-i vahel

- ökomärgiste maakondlik ühisturundus
- tööstusparkide ühisturundus
- ringmajanduslike tööstusparkide rajamine (maakonnas ca 3-4 tk), sh tööstussümbiootiliste sidemete loomine
- ringmajandusliku väikeettevõtluse edendamine; ringmajandusliku inkubatsioonikeskuse asutamine, mis on suunatud väikeettevõtetele; väikeste toidutootjate müügi ja ladustamise logistika toetamine
- teha rohkem koostööd teiste omavalitsustega

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV-i territooriumil

- toetada pärast riigikaitseliste piirangute kadumist potentsiaalsetel tuuleenergeetika aladel projektide elluviimist

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- Lääne-Virumaal võiks olla üks universaalne ringmajanduse portaal

Muu praktika

- omavalitsustel puuduvad vahendid ja võimekus, enamustel omavalitsustel on koostatud jäätmekavad, mille järgi juhindutakse

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Jäätmete sorteeritud kogumiseks mehitamata jäätmejaamade ehitamine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027
Elanikkonna teadlikkuse tõstmine keskkonnahoiu ja looduse mitmekesisuse väärtusest, ettevõtete keskkonnasertifikaatide taotlemise tugimine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027
Keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste propageerimine ja energiasäästlike lahenduste kasutuselevõtu toetamine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Maakonnas asuvate maavarade kasutamise põhjalustes ja häiringutest põhjustatud taluvuse kompensatsioonimeetmetes kokkuleppimine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027
Tuule- ja päikeseparkide asukohtade selgitamine, planeeringute koostamine ja parkide rajamine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027
Maakonna ringmajanduse programmi väljatöötamine ja käivitamine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027
Maakondliku kliimakava elluviimine ja kliimakogu loomine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027
Ringmajanduse inkubatsioonikeskuse moodustamise huvide ja tasuvuse analüüsi läbiviimine	Lääne-Viru arengustrateegia tegevuskava (2023-2027)	2023-2027

IV KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOORIUMIL

- Koostöös teiste omavalitsustega jagada kogemusi ja kasutada häid praktikaid.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Avalike teenuste (sh e-teenuste) koordineeritud arendamine (sh Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu struktuuri kohandamine arendatavate valdkondade koordineerimiseks), teenuskeskuste võrgustiku optimeerimine ja teenuste ühine/koordineeritud pakkumine.

LISA 1. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOVi kehtiv jäätmekava?

Baastase – olemas kehtiv kava ning täidetud õigusaktidega seatud nõuded, sh (1) kava peab sisaldama andmeid hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus; (2) kava peab sisaldama uute kogumissüsteemide, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeeringute vajaduse hinnangut.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Baastase - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et liigiti korraldatud jäätmeveo raames kogutakse vanapaberit ja biojätmeid.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOVis on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOVi territooriumilt?

Baastase – lepingud kõigi kolme taaskasutusorganisatsiooniga (Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, Eesti Pakendiringlus).

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Eeskujulik – on nõutud, et vähemalt 50% jäätmeveo raames kogutud jäätmetest on võetud ringlusse.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Eeskujulik – on olemas pakendite kohtkogumine.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed vähemalt kolmes jäätmeliigis: segaolme-, paberi- ja biojätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Edasijõudnu - vähemalt kolmel päeval nädalas, sh ühel puhkepäeval vähemalt 8 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Baastase - Jäätmejaamad võtavad vastu järgmisi jäätmeliike: paber ja kartong, plastid, metallid, klaas, biolagunevad aia ja haljastusjätmed, bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed, pakendid, puit, tekstiil, suurjätmed, probleemtoodete jätmed ja ohtlikud jätmed (Keskkonnaministri määrus "Olmejäätmete liigiti kogumise ja sortimise nõuded ja kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused", paragrahv 2 lõige 3).

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujustest?

Baastase - Omavalitsuse veebilehel või viitena jäätmevedaja kodulehele on leitavad hinnainfo ja asukohad, kus saab liigiti kogutud jäätmeid üle anda.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuvenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuvenergiaalaid?

Edasijõudnu - omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on eraldi käsitletud taastuvenergiaalaid.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Baastase - pakutakse jäätmehooldusalast nõustamist ja viiakse läbi teavitamist.